

ارائه‌ی معماری سیستم توصیه گر پژوهشی براساس عوامل زمینه‌ای شناسایی شده در حوزه علوم پزشکی

زهره دهقانی چم پیری^۱/سعید سعیدبخش^۲

چکیده

مقدمه: سیستم‌های توصیه گر در حوزه پژوهش‌های علمی، یکی از ابزارهای هوشمندی هستند که مقالات علمی مناسب را براساس نیاز پژوهش گران پیشنهاد می‌دهند. پژوهش‌های پیشین نشان داده است که عوامل زمینه‌ای شامل کاربران، محیط و سیستم، در کیفیت طراحی و پیاده‌سازی سیستم‌های توصیه گر اثرگذار است؛ بنابراین، هدف این پژوهش شناسائی عوامل زمینه‌ای کاربرمدارne تأثیرگذار بر فرآیند پیشنهاد دهنده مقاله‌های علمی به پژوهش گران حوزه علوم پزشکی و در نهایت ارائه معماری برای طراحی و ساخت این سیستم‌هاست.

روش‌ها: عوامل زمینه‌ای تأثیرگذار بر پیشنهادهای سیستم‌های توصیه گر، از ۵۰ مصاحبه نیمه ساختاریافته با دانشجویان مقطع دکتری و اساتید حوزه علوم پزشکی شناسایی شدند و در سه مرحله با روش‌های کدگذاری باز، محوری و انتخابی، با استفاده از رویکرد موسوم به نظریه زمینه‌ای تحلیل شده‌اند. سپس عوامل زمینه‌ای شناسایی شده بر طبق معماری چند لایه‌ای برای طراحی سیستم توصیه گر پژوهشی به کار گرفته شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد که هدف، سعاد و مهارت‌های پیشین، وضعیت روحی روانی، انتظارات و تصورات، شبکه شغلی و اجتماعی از عوامل تأثیرگذار در طراحی سیستم‌های توصیه گر مقالات علمی در حوزه علوم پزشکی هستند.

نتیجه‌گیری: در این مطالعه معماری طراحی و ساخت سیستم‌های توصیه گر مقالات پژوهشی با به کارگیری عوامل یاد شده ارائه شد و انتظار می‌رود نتایج این پژوهش بتواند برای سایر سیستم‌های اطلاعاتی در این حوزه نیز سودمند باشد.

واژه‌های کلیدی: سیستم‌های توصیه گر مقالات علمی، سیستم‌های توصیه گر پژوهشی، سیستم پیشنهاد دهنده، اطلاعات زمینه‌ای، معماری

• وصول مقاله: ۹۶/۱۱/۰۵ اصلاح نهایی: ۹۶/۱۰/۱۲ پذیرش نهایی: ۹۶/۱۱/۱۰

مقدمه

گر کمک کند. در حال حاضر، اطلاعات زمینه‌ای به عنوان منبعی مهم و اصلی برای دقت پیش‌بینی در سیستم‌های توصیه گر به کار گرفته می‌شود.^[۶] چندین مطالعه نشان دادند که استفاده از اطلاعات زمینه‌ای در سیستم‌های توصیه گر می‌تواند عملکرد آنها را بهبود بخشد.^[۱۱-۲۶] دی، یکی از پژوهش گران حوزه تعامل انسان با رایانه، پر استناد ترین تعریف را در مورد زمینه ارائه کرده است. وی زمینه را این گونه تعریف می‌کند^[۱۲]: «زمینه هر گونه اطلاعاتی است که بتوان با آن موقعیت موجودیتی در سیستم را توصیف کرد. زمینه می‌تواند اطلاعاتی نظری زمان، مکان، هویت کاربر و غیره باشد.»

امروزه کاربرانی که در جستجوی مقالات علمی هستند، ترجیح می‌دهند با صرف کمترین زمان، منابع دلخواه خود را پیدا کنند.^[۱۳-۱۴] پژوهش‌های بسیاری در مورد سیستم‌های توصیه گر مقالات علمی انجام شده است، اما مطالعه پژوهش‌های قبل نشان می‌دهد، بیشتر سیستم‌های توصیه گر مقالات علمی بر اساس الگوریتم «صافی سازی تجمعی» طراحی شده اند.^[۱۵, ۱۱] الگوریتم صافی سازی تجمعی، به اندازه گیری میزان محبویت و امتیازدهی مقاله‌ها می‌پردازد و براساس امتیازات هر مقاله، همان مقاله را به کاربر مشابه نیز پیشنهاد می‌دهد.^[۱۶] محبویت استفاده از روش صافی سازی تجمعی نمایان گر این موضوع است که اگر چه بر استفاده از عوامل زمینه‌ای در طراحی سیستم‌های توصیه گر تاکید می‌شود، ولی در عمل هنوز پژوهش گران ترجیح می‌دهند که از پیشنهاد دهنی روش‌های زمینه‌ای استفاده نکنند. یکی از دلایل این امر می‌تواند ناشناخته بودن عوامل زمینه‌ای برای سیستم‌های توصیه گر در محیط‌های مختلف باشد.^[۲] در ادامه تعدادی از سیستم‌های توصیه گر طراحی شده برای ارائه مقالات علمی معرفی می‌شوند.

تکلینس سیستم پیشنهاد دهنده مقاله با استفاده از الگوریتم ترکیبی است که در آن از دو روش صافی سازی و محتوا مبنای استفاده می‌شود. الگوریتم‌های استفاده شده با مجموعه دادهای نزدیک به ۱۰۰۰۰ مقاله آزمایش شدند. مانند بسیاری از

سیستم‌های توصیه گر (Recommender System) که آنها را سیستم‌های پیشنهاد دهنده نیز می‌نامند، اساساً به این منظور ایجاد می‌شوند تا در فرایند جستجو یا انتخاب، گزینه‌ای را به کاربر پیشنهاد دهند و بدین وسیله وی را در انتخاب گزینه بهتر یاری رسانند؛ به گونه‌ای که این فرایند برای همان کاربر، شخصی سازی شده باشد.^[۱]

روش‌های مختلفی برای ایجاد پیشنهاد در سیستم‌های توصیه گر استفاده می‌شود. در گذشته این روش‌ها بیشتر مبتنی بر سه روش اصلی «صافی ساز تجمعی Content-based» و «دانش مبنا» (Knowledge-based) بودند و از گونه چهارمی که «ترکیبی» (Hybrid) از چند روش ذکر شده است.^[۲] اما امروزه روش‌های دیگری برای تولید پیشنهاد به کار گرفته می‌شود. این روش‌های جدید، همان روش‌های توسعه یافته قدیمی هستند که به نام‌های «پیش صافی سازی» (Pre-Collaborative Filtering)، «پسا صافی سازی» (Post-Collaborative Filtering) و «صافی سازی زمینه‌ای» (Contextual Filtering) شناخته شده اند. روش صافی سازی زمینه‌ای خود به دو روش «پیش صافی سازی زمینه‌ای» و «پسا صافی سازی زمینه‌ای» تقسیم می‌شود.^[۳]

پدیدار شدن مفهوم «اطلاعات زمینه‌ای» (Information Contextual) در رایانه و علوم وابسته، مراحل توسعه سیستم‌های اطلاعاتی، از تحلیل اطلاعات تا طراحی رابط کاربر را متحول ساخت. به تدریج توجه پژوهش گران به سمت اطلاعات زمینه‌ای جلب شد و لزوم کاربرد آنها در سیستم‌های توصیه گر و دیگر برنامه‌های کاربردی بر همگان محرز گردید.^[۴, ۵] زمینه (Context) در سیستم‌های توصیه گر، شامل هر گونه اطلاعات اضافی و حاشیه‌ای کاربران و اقلام‌های تعریف شده است که می‌تواند در تهیه و ساخت مدل‌های تخمین و رتبه‌بندی‌های قوی تر به سیستم‌های توصیه

زهره دهقانی چم پیری و همکاران

کردن که بیشتر بر شناسایی نیازهای کاربران تاکید کنند تا از تولید پیشنهادهای نامرتبط جلوگیری کنند. آنها توصیه کردن که هر سیستم توصیه گر علاوه بر بازیابی مقالات مرتبط، باید مقالاتی را ارائه کند که برای کاربر جدید و نو باشد؛ در غیر این صورت کاربران سیستم توصیه گر را نمی‌پذیرند و آن را کنار خواهند گذاشت.^[۱۹]

در پژوهش دیگری^[۲۰] نیز تلاش شد که روش ترکیبی پیشنهاددهی ارائه شود که مبتنی بر میزان استنادهای مقالات علمی بود. با استفاده از این روش مقالات پر استناد حوزه تحقیقاتی یا مورد علاقه کاربر به وی پیشنهاد می‌شد. آنها بعد از ارزیابی برون خط سیستم توصیه گر به این نتیجه دست یافته‌ند که در نظر گرفتن استنادهای مقالات، روش درستی برای کسب رضایت کاربران است. در سال ۲۰۰۸ سیستم توصیه گر دیگری رفتار خواندن مقالات کاربران را دنبال می‌کند و از آنها گزارش تهیه می‌کند و براساس آنها مقالات مرتبط را پیدا و به کاربران توصیه می‌کند.^[۲۱]

ساینس‌تین (Sciencstein) سیستم توصیه گر دیگری است که مقالات علمی را با الگوریتم ترکیبی جدید مبتنی بر شباهت از نظر میزان استناد و نیز شباهت بین مراجع مقالات مرتبط، بازیابی و در اختیار پژوهش گران قرار می‌دهد.^[۲۲] بنا بر نظر طراحان ساینس‌تین، اگر چه این سیستم مقالات مرتبطی به کاربران ارائه می‌کند، اما هنوز نیاز به ارتقا و بهینه سازی دارد. بیل و همکاران^[۲۳] در سال ۲۰۱۳ سیستم توصیه گر را به نام دوسیر طراحی کردند. کار ایشان بر سیستم‌های توصیه گر مقالات علمی از آن نظر متفاوت بود که آنها یکی از جامع ترین مطالعات را بر سیستم‌های توصیه گر قبل انجام دادند.

نتایج بررسی سیستم‌های قبل در مقاله جداگانه ای چاپ شده است. آنها تاکید دارند که پژوهش‌های انجام شده بر الگوریتم و روش‌های مختلف در این حوزه، بی نظمی خاصی دارد آن چنان که بیشتر پژوهش گران بدون توجه به یافته‌های پژوهش‌های قبلی، سعی در ارائه روش‌های جدید پیشنهاد دهی دارند. اگر چه بسیاری از این پژوهش‌ها مورد توجه است و موفقیت‌هایی برای طراحی سیستم‌های توصیه گر علمی تلقی می‌شود، اما این روند در راستای بهبود این حوزه تحقیقاتی پیش نمی‌نماید.

سیستم‌های پیشنهاددهنده، این سیستم نیز با مشکل خلوتی داده (Data sparsity) مواجه بود.^[۱۷] کنستن و مک نی به منظور ارزیابی نتایج پیشنهادها، پرسشنامه‌ای برای ارزیابی سیستم بر رابط کاربر قرار دادند که در آن از کاربر، بعد از دریافت پیشنهاد مقالات علمی، درخواست می‌شد تا آنها را ارزیابی کند. سوالات پرسشنامه به گونه‌ای طراحی شدند که از پاسخ آنها بتوانند اطلاعات زیر را دریافت کنند:

- ۰ کدام الگوریتم می‌تواند پیشنهاد بهتری تولید کند؟
- ۰ مراجعه کنندگان آنها به چندسته تقسیم بندی می‌شوند؟
- ۰ ازدید کاربران مقالات به چند دسته تقسیم بندی می‌شوند و کاربرد هر کدام چیست؟

برای مثال، مراجعه کنندگان در پاسخ به این سؤال که «شما مقاله پیشنهاد شده را چگونه تو صیف می‌کنید؟»، می‌توانستند یکی از گزینه‌های «معتبر»، «مقدماتی»، «خاص»، «کلی و مروری» و «نمی‌دانم» را انتخاب کنند. جامعه اطلاعاتی آنها از ۴۳ نفر برزیلی، ۳۳ نفر آمریکایی و ۳۴ نفر از سایر کشورها تشکیل شده بود و به طور متوسط ۲۰ دقیقه طول کشیده بود که به سؤالات پاسخ دهند. از این افراد دو نفر کارشناسی ارشد، ۳۳ نفر دکترا، ۲۷ نفر محقق، ۲۳ نفر خود را پروفسور و شش نفر هم خود را لیسانس معرفی کردند. نتایج نظر سنجی آنها نشان داد که ۶۲ درصد از کاربران از پیشنهادها راضی بودند. نکته قابل توجه در این پژوهش تمرکز این تحقیق بر کاربران دانشگاهی و نیازهای اطلاعاتی آنها به صورت خاص است که در کمتر پژوهشی دیده می‌شود.

به دنبال این طرح، در سال ۲۰۰۶ یکی از متفاوت ترین پژوهش‌های برای توسعه سیستم‌های توصیه گر در حوزه بازیابی اطلاعات علمی انجام گرفت که درادامه به آنها اشاره خواهد شد.^[۱۸] تاکید این پژوهش بیشتر بر نیاز کاربران براساس اطلاعات پروفایل آنها بود. مک نی، رایدل و کنستن از روشی ترکیبی برای پیشنهاد دهنده استفاده کردند و بعد از آزمون الگوریتم ترکیبی ارائه شده به این نتیجه رسیدند که این الگوریتم نمی‌تواند در ارائه توصیه مقالات علمی به کاربران درست عمل کند. آنها در نقد روشی که به کار گرفته بودند، به دیگر پژوهش گران حوزه سیستم‌های توصیه گر پیشنهاد

تنها بر شناسایی اطلاعات زمینه‌ای کاربرمدار تاکید شده است.

از آنجاییکه که هدف این پژوهش شناسایی اطلاعات زمینه‌ای تأثیرگذار بوده است، برای تعیین ارتباط بین زمینه‌ها نیاز به پژوهش جداگانه‌ای می‌باشد.

روش‌ها

پژوهش حاضر برای شناسایی اطلاعات زمینه‌ای تأثیرگذار؛ بر ارائه پیشنهاد مقالات پژوهشی به پژوهش‌گران، از روشی کیفی به نام گراندد تئوری یا نظریه زمینه‌ای استفاده کرده است. دلیل انتخاب روش پژوهش کیفی آن است که اطلاعات زمینه‌ای از جمله عوامل و متغیرهای پنهان هستند که برای مطالعه و شناخت آنها باید ابتدا محیط پژوهش را به خوبی بررسی کرد. [۲۸] بر اساس نظر پژوهش‌گران روش نظریه زمینه‌ای با این روش می‌توان باورها، نگرش‌ها، معانی و مفاهیمی را کشف کرد که افراد مورد مطالعه درباره پدیده‌ای مشخص، در بافتی مشخص برای خود شان ساخته‌اند. [۲۹] مطالعه کیفی کمک می‌کند که بررسی پدیده در شرایط طبیعی صورت گیرد و نه در شرایط آزمایشگاهی؛ یعنی درست در محیط و وضعیت واقعی که پدیده در آن رخ می‌دهد، بدون آن که پژوهش‌گر در آن تغییری ایجاد کند.

در مرور بیشتر ادبیات پژوهش بر اطلاعات زمینه‌ای و هم‌چنین بررسی مفهوم «زمینه» بر سیستم‌های توصیه‌گر مقالات علمی، این پرسش به ذهن می‌رسد که آیا تعریف دی، یعنی پر استنادترین تعریف از زمینه، تعریف جامع و مانع است و می‌توان آن را معیار معتبری برای شناسایی تمام اطلاعات زمینه‌ای تأثیرگذار در سیستم‌های توصیه‌گر مقالات علمی در نظر گرفت؟ و از آن مهم‌تر چگونه می‌توان این اطلاعات را شناسایی کرد و سپس به دست آورد؟ برای پاسخگویی به این سوالات، روش تحقیق کیفی انتخاب شد که در ادامه مراحل مختلف آن ذکر می‌شود.

رود [۲۴] حتی این بی‌نظمی در روش‌های ارزیابی سیستم‌های توصیه‌گر علمی نیز مشاهده می‌شود، به گونه‌ای که آنها معتقدند امکان مقایسه سودمند و استفاده مجدد از نتایج بیشتر پژوهش‌های حاضر وجود ندارد. [۲۵]

اخيراً سیستم توصیه‌گر دیگری به نام رفر (REFORE) برای پژوهش گران طراحی شده است [۲۶-۲۷]. سازندگان آن از روشی فازی و کیفی زبان شناختی استفاده کرده‌اند که زیر مجموعه الگوریتم‌های پیشنهاددهی مبتنی بر متن است. در این سیستم از اطلاعات کتاب شناختی مقالات استفاده می‌شود و بدون تعامل کاربران با سیستم، فهرستی از مقالات ارائه می‌شود. در نهایت، پژوهش‌گران میزان دقیقت مقالات توصیه شده را می‌سنجند و ادعایی کنند که سیستم توصیه‌گر آنها توانسته است رضایت کاربران خود را جلب کند. با این حال، آنها تاکید می‌کنند که این روش نیاز به بهینه‌سازی توسط الگوریتم‌های دیگر دارد.

همان طور که اشاره شد، درباره کاربرد، طراحی و پیاده‌سازی «سیستم‌های توصیه‌گر مقالات علمی» پژوهش‌های فراوانی انجام شده است، اما به نظر می‌رسد در پژوهش‌هایی که با هدف طراحی و توسعه سیستم‌های مبتنی بر زمینه انجام شده است، عوامل زمینه‌ای با نگاهی کلی، در این سیستم بررسی شده است [۱۳، ۷] و پژوهش‌گران هنوز از کلیه اطلاعات زمینه‌ای تأثیرگذار بر طراحی و ساخت سیستم‌های توصیه‌گر مقالات علمی تصویر روشنی ندارند. از این‌رو، لازم است پژوهشی به طور مستقل به شناسایی عمیق اطلاعات زمینه‌ای پردازد و نشان دهد که چگونه می‌توان از اطلاعات زمینه‌ای در طراحی و ساخت این سیستم‌ها استفاده کرد. در پژوهش حاضر، با یکی از روش‌های پژوهش کیفی بنام «نظریه زمینه‌ای» اطلاعات زمینه‌ای تأثیرگذار را شناسایی و در نهایت مدلی برای توصیف زمینه‌ها در طراحی سیستم‌های توصیه‌گر مقالات علمی ارائه شده است. همان‌طور که قبل ام اشاره شد، اطلاعات زمینه‌ای به سه دسته عوامل محیطی، عوامل کاربرمدار و سیستم‌مدار تقسیم می‌شوند اما در این پژوهش به دلیل محدودیت هزینه و زمان،

زهره دهقانی چم پیری و همکاران

سوالات و ابهامات وجود دارد؛ از این رو، ۲۰ مصاحبه دیگر برنامه ریزی و انجام شد که مجموعاً ۵۰ مصاحبه برای ۱۰ رشته مختلف انجام شده است.

براساس نمونه گیری اولیه، مشخص شد که در این ۱۰ رشته استادان و دانشجویانی هستند که به طور جدی مشغول کار تحقیقاتی هستند. ملاک در این مطالعه میزان کار آزمایشگاهی و تعداد انتشار مقالات علمی بود. برای مثال، سعی شد پژوهش گرانی انتخاب شوند که در یکسال بیشتر از دو مقاله علمی منتشر کرد و عمدۀ نتیجه کار آزمایشگاهی آنها نیز در مقالات سطح بالا، نظری آس آی منتشر شده است.

در این پژوهش بعد از مشورت با دو متخصص روش تحقیق کیفی، ۵۰ نفر از اعضای هیئت علمی و دانشجویان دکتری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان را از ۱۰ رشته مختلف برای مصاحبه انتخاب شد. اطلاعات جمعیت شناسی مصاحبه شوندگان به تفکیک رشته، در جدول شماره یک آمده است.

گردد و از طریق مصاحبه نیمه ساختار یافته و با نمونه گیری هدفمند شروع شد. فرض برآن بود که در مرحله اول، با ۳۰ نفر از رشته های مختلف مصاحبه شود. بعد از کد گذاری باز اولیه مصاحبه، احساس شد که در این حوزه نیاز به مصاحبه های بیشتری برای روشن شدن برخی

جدول ۱: اطلاعات جمعیت شناسی مصاحبه شوندگان به تفکیک رشته تحصیلی

ردیفه	دانشجوی دکتری	زنان	مردان	تعداد مصاحبه به تفکیک رشته	مجموع مصاحبه ها						
رشته	دندانپزشکی	هوشمندی	شنوایی سمعی	پرستاری	پنهان اشت	ایمنی شناسی	داروسازی	پژوهشی	علوم آزمایشگاهی	مدادرک پژوهشی	مجموع مصاحبه ها
۲۳	۱	۲	۳	۳	۲	۳	۳	۳	۲	۱	۳
	۱/۰	۲/۱	۰/۳	۲/۱	۱/۱	۱/۲	۱/۲	۱/۱	۰/۱	۰/۳	
۲۷	۴	۳	۴	۳	۳	۱	۲	۱	۳	۳	۳
	۲/۲	۱/۲	۱/۳	۰/۳	۱/۲	۱/۰	۱/۱	۱/۰	۱/۲	۳/۰	
۵۰	۵	۵	۷	۶	۵	۴	۵	۳	۴	۶	

تلنی فرد از آن موقعیت چه بوده است؟ چه سؤالاتی در طول فرایند جستجو برایش مطرح شده است؟ چه موانعی در دست یابی به پاسخ در این جریان وجود داشته است؟ مقاله را برای چه کاری می خواسته و به دنبال چه کمکی بوده است؟ چه انتظاری داشته و به دنبال چه پاسخی بوده است؟ چه تدابیری اندیشه ای است؟ چه توفیقی از این تدابیر نصیبیش شده است؟ چه موانعی بین خود و کمک موجود دیده است؟ بعد از انجام و ضبط هر مصاحبه، متن مصاحبه به صورت فایل متنی در نرم افزار مایکروسافت ورد نوشته شد.

تحلیل مصاحبه های انجام شده طبق پیشنهاد متخصصان پژوهش های کیفی [۲۸] در سه مرحله کد گذاری

در طراحی سوالات مصاحبه از نظر متخصصان، به ویژه متخصصان روش تحقیق کیفی استفاده شد. مصاحبه با سوالات باز انجام گرفت و مصاحبه شونده آزاد گذاشته شد تا آنجا که می خواهد به سوالات پاسخ دهد و مقوله ها را توصیف و تشریح نماید. در مصاحبه نخست، از مصاحبه شونده خواسته می شد که آخرین جستجوی را که برای پیدا کردن مقاله علمی داشته است، شرح و بازسازی کند و کارهایی را که انجام داده همراه با نتیجه مقالات بازیابی شده دقیقاً تشریح کنند. سپس از توضیحات مصاحبه شونده، سوالاتی مطرح شد تا مشخص شود که موقعیتی که فرد در آن قرار گرفته چه بوده است؟ چه عواملی منجر به پافتن مقالات مرتبط شده است و

مجدد انجام می‌گرفت و کدگذاری باز انجام می‌شد؛ در غیر این صورت کدگذاری محوری و سپس انتخابی انجام می‌گرفت. از این رو در مرحله تحلیل ثانویه داده‌ها، بار دیگر کدگذاری محوری و انتخابی، به طور همزمان بر داده‌های ۵۰ مصاحبه انجام شد و طبقه‌های به دست آمده در مصاحبه‌ها با یکدیگر مقایسه شدند.

باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی انجام شد. به دلیل زیاد بودن حجم داده‌ها، کدگذاری انتخابی و محوری داده‌ها به طور جداگانه از کدگذاری باز انجام شد. در مرحله اول، کدگذاری باز بر ۱۰ مصاحبه انجام گرفت و تمرکز تحلیل بیشتر بر متن هر مصاحبه و به صورت جداگانه بود، به آنکه ارتباط بین طبقات به دست آمده با یکدیگر مقایسه شوند(شکل شماره یک). سپس در صورت نیاز، مصاحبه

<p>مصاحبه کنندۀ: گفتید که مصاحبه با مراجعت کننده برای پیدا کردن اطلاعات مرتبط موثر است. در مورد این مصاحبه بیشتر بگویند؟</p> <p>مصاحبه شوندۀ: خوب اول رشته و تخصص اش مهم است من می‌پرسم در چه [قطعی] درس می‌خواند [جندو] با موضوع آشناست این که [دقیقاً] می‌خواهد چه کاری انجام دهد مثلاً من گفتم این مطالب را برای چه می‌خواهی؟ گفت می‌خواهم [یک] موضوع پژوهش داشته باشم موضوع نداشت می‌دانست در چه فیلدي می‌خواهد پژوهش کند اما مستله ای نداشت [یعنی] نی دانست در این موضوع چه چیزی رامی خواهد برسی کند و یا چه چیزی جذبش می‌کند متخصص بود اما دقیقاً مستله اش را نمی‌دانست و این به من کلیدی داد که من نباید دنبال جواب مستله خاصی باشم. بعد هم مسلمان در مصاحبه می‌پرسم که [چقدر] گشته است؟ کجا هارا دیگر نمی‌خواهد بگرد؟ مثلاً او به من گفت در پایگاه‌های فارسی دنبالش نگرد کسی در ایران روی آن کار نکرده است. این یک گام برای من بود که دنبال پایگاه‌های فارسی نرم و مطمئن هم بود که در هیچ پایان نامه‌ای راجع به این موضوع کار نشده و [موضوع خیلی جدید بود] در واقع بیشتر بخشن مصاحبه صرف این می‌شد که [من] بفهم نیاز واقعی او و مستله مراجعت کننده چیست [و من باید بدانم که او خودش قبلًا کجا هارا گشته و چه چیزی پیدا کرده است باید بفهمم که] [چطور] جستجو کرده است [و اینها به من کمک می‌کنند].</p>	<p>[۱]: آگاهی از رشته تحصیلی و تخصص کاربر</p> <p>[۲]: آگاهی از مقطع تحصیلی کاربر</p> <p>[۳]: دانش پیش زمینه کاربر</p> <p>[۴]: هدف کاربر</p> <p>[۵]: موضوع برای پژوهش</p> <p>[۶]: مستله پژوهش</p> <p>[۷]: معلوم نبودن هدف اصلی پژوهش</p> <p>[۸]: جستجوهای پیشین</p> <p>[۹]: محدوده کردن جستجو</p> <p>[۱۰]: جدید بودن موضوع</p> <p>[۱۱]: یافتن مستله کاربر</p> <p>[۱۲]: روش جستجو</p>
---	---

شکل ۱: نمونه‌ای از کدگذاری

طبقات کلی هدف، ویژگی‌های کاربر، موقعیت روحی روانی، دانش پیش زمینه، نوع و رویکرد پژوهش کاربر، موضوع و حوزه‌های پژوهش، شبکه اجتماعی - شغلی (حرفة ای) کاربر، بررسی شدند. برای کدگذاری انتخابی ثانویه، جداول به دست آمده از مصاحبه‌ها براساس گروه‌های آنها بررسی و با یکدیگر مقایسه شدند و کدهای تکراری حذف شدند. نمونه‌ای از شیوه طبقه‌بندی نهایی کدهای به دست آمده در جدول شماره دو نشان داده شده است. بدیهی

در کدگذاری محوری تمام عواملی که حول محور یا موضوعی خاص می‌چرخیدند، در یک دسته قرار گرفتند و در نهایت در کدگذاری گزینشی یا انتخابی، نامی که نشان دهنده همه عوامل آن گروه باشد، برای آن گروه یا دسته گزینش و انتخاب شد. لازم به ذکر است، در بین کدگذاری‌ها هر کجا که نیاز بود، یادداشت‌های تحلیلی نوشته می‌شد. در طول مرور مجدد و فرایند رفت و برگشت بین کدهای ۵۰ مصاحبه، کدهای به دست آمده در زیر

است به دلیل محدودیت در حجم مقاله، امکان نقل قول های بیشتر و توضیح مفصل تر در مورد هر کدام از کدهای محوری به طور مجزا فراهم نبود.

جدول ۲: طبقه بندی کدها

شماره مصاحبه ها	کدهای محوری	کدهای انتخابی	نمونه نقل قول انتخابی از مصاحبه ها
یافتن واژه های کلیدی مرتبط، بروزرسانی، ندانستن اطلاعات کافی از موضوع، آگاهی از موضوع و مسئله مورد بررسی	دانش پیشین موضوعی	«...گاهی اوقات دوست دارم مقاله هایی پیدا کنم که به من کمک کنند کلید واژه های مرتبط را پیدا کنم چرا که گاهی موضوع آنقدر برایم جدید است که قادر به پیدا کردن مقاله نیستم...»	۱۱، ۱۳، ۴۳، ۳۴ ۱، ۲۰، ۳۵۰، ۱۱، ۱۲، ۴۳، ۳۴ ۱۶، ۱۸، ۱۴، ۲۲، ۲۵، ۴۵، ۱۵
سطح سواد، مرتبه علمی، اطلاعات و محتويات پست الکترونیکی، رشته تحصیلی	ویژگی های جمعیت شناسی	«...ترجمی دهن مقالاتی را بخوانم که مرتبط با سطح علمی من باشند. گاهی مقالات بین رشته ای مفید هستند اما بیشتر ترجیح می دهم مرتبط با رشته من باشند...»	۵، ۷، ۹، ۳، ۲، ۱۶، ۲۳، ۲۴
بروزرسانی اطلاعات، نوشتن مقاله، راهنمایی دانشجویان، نوشتن پایان نامه، انجام پژوهش	هدف کاربر	«...ای کاش سیستمی وجود داشت که می توانست برای ما مقالاتی را باید که زمانی که در حال بروزرسانی دانسته هایمان هستیم و یا می خواهیم دانشجوی خود را راهنمایی کنیم کنک کننده باشد...»	۱۳، ۲۰، ۴، ۳۵، ۱۸، ۳۲ ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۱
تحت فشار و استرس، وضعیت روحی - روانی سردرگمی	وضعیت روحی - روانی	«...بعضی اوقات از پیدا کردن مقاله کلاهه می شوم در بیشتر مواقع وقتی این اتفاق می افتاد که تحت فشار برای انجام کار تحقیقاتی هستم و نیاز مبرم به پیدا کردن مقالاتی دارم اما نمی توانم آن را بایم...»	۱، ۲۰، ۳، ۱۰
استاد راهنما، دوستان هم رشته، دوستان	شبکه اجتماعی - شغلی (حرفه ای)	«...همیشه منابعی که از طرف استاد راهنما یا دانشجویان دکتری سال های بالاتر معرفی می شود، برای من منابع راهگشاشی بوده است...»	۸، ۲۰، ۴، ۵۰، ۷، ۴۵، ۶، ۱۴، ۱۷ ۲۰، ۱۹، ۲۱، ۲۴، ۲۷، ۲۸
روش شناسی ها، معادلات، آزمایش ها، نمونه ها	سجاد تحقیق و پژوهش	«...بله، شده است که من توانم مقاله ای را پیدا کنم اما استاد راهنمای من آن مقاله را پیدا کرده و برایم ایمیل زده و این نشان می دهد که من خوب نمی توانم مقالات را پیدا کنم و در آن ضعف دارم... حتی بیش آمده است که در حال نوشتن مقاله ای هستم و نیاز دارم که مقالاتی را بایم که مرتبط با روش پژوهشی باشند که از آنها استفاده می کنم...»	۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۴، ۳۵، ۳۸ ۴۰، ۲۱

برای سنجش پایایی داده ها، مصاحبه ها توسط دو نویسنده این مقاله که پژوهش گران اصلی طرح پژوهشی نیز بوده اند، انجام شد. در مورد پایایی مصاحبه ها سعی شد که قبل از انجام هر مصاحبه، پرسش های باز بررسی شوند و چنانچه مصاحبه برای بار دوم و به منظور شفافیت بود، سوالات مصاحبه از قبل هدایت و توسط هر دو مصاحبه شونده بررسی

شود. بعد از انجام مصاحبه، متون نسخه برداری شده بین دو پژوهش گر به طور مساوی تقسیم و به صورت تصادفی بررسی شد و مطابقت نهایی با مصاحبه انجام شد که از اشتباہات احتمالی در جمع آوری داده ها جلوگیری شود.

کد گذاری داده ها نیز توسط هر دو پژوهش گر انجام شد. برای سنجش پایایی تحلیل داده ها، از میان مصاحبه های

فرد در وضعیت خبرگی در حوزه موضوعی دارای تألف است.

نتایج این پژوهش نشان داد که رویکرد پژوهش گران در فرایند جستجو و ارزیابی مقالات علمی بسته به رشته و گرایش، نقش (دانشجو، استاد، پژوهش گر)، محل کار، علاقه‌مندی‌ها، زمینه کاری و پژوهه‌ها، سال‌های تدریس، میزان انتشارات، ضریب هوشی و گیرایی، جستجوهای پیشین (تاریخچه جستجو) و منطق تفکر (نوع نگرش، نوع تحلیل و قضاوت) با یکدیگر متفاوت است. برای مثال، کاربرانی که نقش‌های مختلفی نظیر تدریس، پژوهش و راهنمایی دانشجویان دارند، با توجه به نقشی که دارند مقالات متفاوتی را جستجو می‌کنند.

با توجه به نتایج تحلیل داده‌ها، کاربران برای اهداف مختلفی به جستجوی مقالات علمی می‌پردازند که این عوامل شامل نوشتن پایان نامه، طرح پژوهشی، مقاله، گزارش علمی، انجام کار کلاسی، آموزشی، به روز رسانی و خدمات مشاوره و راهنمایی، جستجوی مقالات برای استناد علمی و جستجوی همکار برای پژوهش‌های علمی هستند. آگاهی از هدف کاربر می‌تواند به سیستم توصیه‌گر کمک کند که مقالات مناسب تری را به کاربران پیشنهاد دهد. برای مثال، برای کاربری که در حال به روز رسانی دانش خود است، مقالات به روز شده در هر حوزه علمی می‌تواند به صورت دوره‌ای به کاربر پیشنهاد شود.

در طی انجام هر کار پژوهشی، کاربر می‌تواند با توجه به شرایط مختلف در وضعیت‌های روحی متفاوتی قرار گیرد. وضعیت‌هایی که مصاحبه شوندگان ما بیان کردن، عبارتند از اضطرار (حیاتی بودن (نیاز مبرم به) اطلاعات (پیگیری کاربر)، نارضایتی از نیافت اطلاعات مورد نیاز در جستجوهای قبل، ناامیدی از یافتن اطلاعات (علیرغم دانش قوی)، سرگردانی (ناآگاهی از نیاز اطلاعاتی، نداشتن سواد موضوع، نداشتن سواد فناوری اطلاعات، نداشتن سواد زبان، شور و اشتیاق (رغبت کاربر به جستجو و سوال پرسیدن)، علاقه (میزان درگیری کاربر با موضوع یا هدف)، تردید (عدم قطعیت از نیاز اطلاعاتی (موضوع پژوهش)، تردید در ربط نتایج، استیصال در

تحلیل شده توسط پژوهش گر اول، دو مصاحبه به صورت تصادفی انتخاب شدند و توسط پژوهش گر دوم مجدداً کدگذاری شدند و بر عکس (کنترل تحلیل). میزان توافق درون موضوعی دو پژوهش گر یا ضریب توافق درصدی در مورد چهار مصاحبه انتخابی بیشتر از ۸۵ درصد بود که بیانگر توافق بالا بین پژوهش گران و هم چنین پایابی کدگذاری و تحلیل داده‌هاست. هم چنین نمونه‌ای از کدگذاری‌ها توسط یکی از متخصصان روش تحقیق کیفی بررسی شد تا از روند درستی کدگذاری‌ها اطمینان حاصل شود.

یافته‌ها

پس از تحلیل داده‌های به دست آمده، نتایج پژوهش نشان داد که اطلاعات زمینه‌ای کاربرمدار شامل دانش پیشین، ویژگی‌های جمعیت شناسی، هدف، وضعیت روحی-روانی، شبکه اجتماعی و شغلی (حرفه‌ای) و سواد تحقیق و پژوهش کاربر، در توصیه مقالات علمی به پژوهش گران تأثیر دارند. براساس آنچه که مصاحبه کنندگان بیان کردند، حالات مختلف این عوامل در ادامه شرح داده شده است.

دانش پیشین موضوعی شامل میزان آشنایی قبلی کاربر از موضوع و مسئله مورد بررسی یا پژوهش است. بر اساس نظر مصاحبه شوندگان، میزان دانش پیشین آنها بر جستجو و ارزیابی مقالات علمی تأثیرگذار است. این دانش بر اساس اطلاعات به دست آمده به سه سطح خیلی ابتدایی، مهارت و خبرگی تقسیم می‌شود. در وضعیت خیلی ابتدایی، فرد در مورد موضوعی که جستجو می‌کند، هیچ اطلاعی ندارد اما حوزه پژوهش او مشخص است. فرد در این وضعیت، واژه‌های کلیدی را نمی‌شناسد. در وضعیت مهارت، کاربر در مورد موضوع، اطلاعات کلی دارد اما جزئیات را نمی‌داند؛ به عبارت دیگر، موضوع اصلی را به خوبی می‌شناسد اما در موضوعات فرعی سردرگم است و واژه‌های کلیدی کلی در ارتباط با موضوع اصلی دارد و سرانجام، در وضعیت خبرگی کاربر تمام ویژگی‌های وضعیت مهارت را دارد و علاوه بر آن

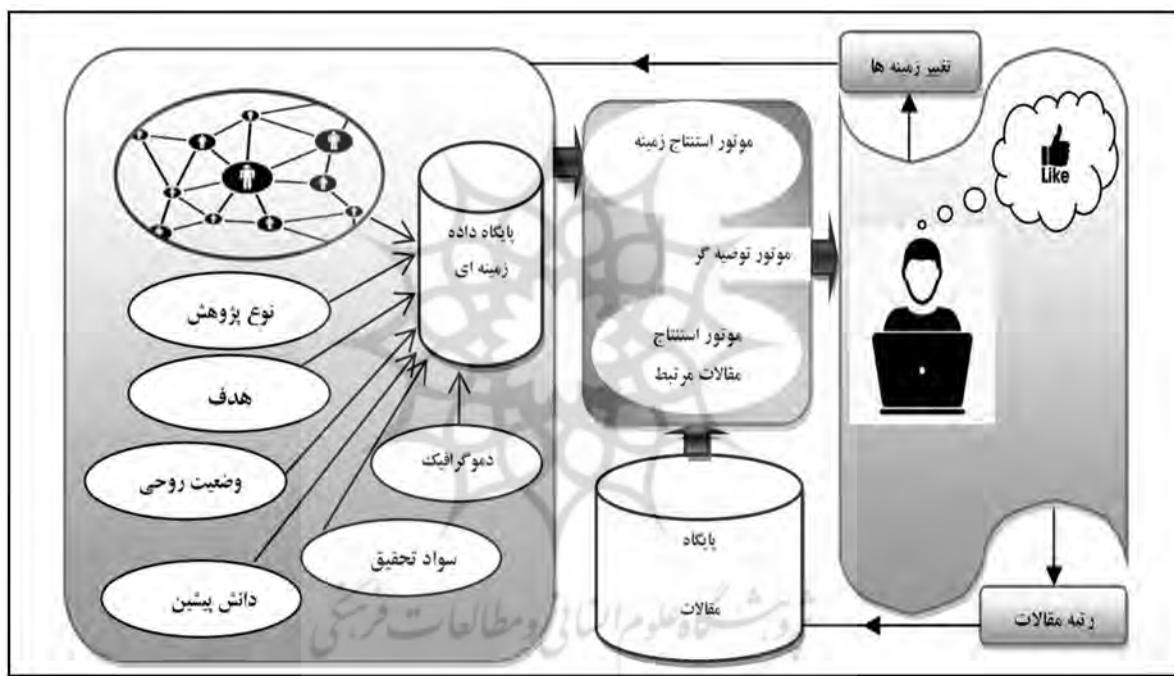
زهره دهقانی چم پیری و همکاران

آماری تحلیل داده، روش های تحقیق در حوزه های میان رشته ای و چند رشته ای و روش های آزمایشگاهی و پیاده سازی است، یکی دیگر از اطلاعات زمینه ای کاربر مدارانه است. معماری طراحی شده برای سیستم توصیه گر مقالات علمی، بر پایه استفاده از اطلاعات زمینه ای و تحلیل آنها (شکل شماره دو) طراحی شده است. این معماری از چهار قسمت اصلی تشکیل شده است که عبارتند از پایگاه داده های زمینه ای، پایگاه اطلاعات مقالات علمی، موتور توصیه گر و رابط کاربری.

اثر نیافتن اطلاعات مورد نیاز، خستگی و ملال (سطح مهارت بیشتر از موضوع است و جذاب نبودن نتایج سیستم) و فشار و اضطراب در اثر محدودیت زمان برای یافتن اطلاعات.

شبکه اجتماعی - شغلی (حرفه ای) یکی دیگر از اطلاعات زمینه ای کاربر مدارانه است. کاربر با عضویت در انجمن ها و گروه های اجتماعی و تخصصی و ارتباط با همکاران و دوستان می تواند منابع و مقالات مورد نیاز خود را بیاید.

سرواد تحقیق و پژوهش که نیز بیان کننده میزان آگاهی کاربر از انواع روش های تحقیق، انواع روش های آماری و غیر

شکل ۲: معماری سیستم توصیه گر بر اساس استنتاج داده های زمینه ای

در پایگاه داده مقالات، اطلاعات مربوط به مقالات و ویژگی های آنها گردآوری می شود.

به زبان ساده می توان گفت، استنتاج کننده، داده ها را به اطلاعات و دانش تبدیل می کند و چون زیر بنای آن قوانین معنایی است، استنتاج کننده معنایی، موتور استنتاج و یا موتور قوانین نامیده می شود. استنتاج کننده ها قادرند از داده های موجود، نتایج منطقی به دست آورند. آنها اغلب الگوریتم های پیچیده ای بر مبنای وب معنایی، هستی شناسی، روش های داده کاوی، منطق فازی و غیره هستند که توسط قوانین تعریف

پایگاه داده زمینه ای یکی از لایه های معماری پیشنهادی است. این لایه همان طور که در شکل شماره دو مشاهده می شود، به فراهم آوری، نگهداری و سازماندهی داده های زمینه ای برای تولید پیشنهاد می پردازد. پایگاه داده زمینه ای، پایگاهی است که داده های خام زمینه ای گردآوری شده از طریق حسگر ها، عامل ها و اطلاعات پروفایل ها و به طور کلی هر گونه اطلاعات زمینه ای فراهم آوری شده، در آن ذخیره و نگهداری می شود. لازم به ذکر است، این پژوهش به چگونگی فراهم آوری داده های زمینه ای نمی پردازد.

تا در دفعات بعد سیستم بتواند تصیم‌گیری درستی از موقعیت کاربر داشته باشد. لایه کاربری را در سیستم‌های تو صیه گر می‌توان به گونه‌ای طراحی کرد که کاربران تا حدی از ساز و کار و یا منطق پیشنهاد دهی به آنها آگاه شوند. برای مثال، نمودار کوچکی که تو صیف کند چرا به آنها این پیشنهاد ارائه شده است. چگونگی طراحی رابط کاربری و شخصی سازی آنها در سیستم‌های تو صیه گر جای بحث و بررسی‌های فراوان دارد. مزیت‌های معماری پیشنهاد شده در این پژوهش در ادامه توضیح داده می‌شود.

بحث

هدف اصلی این پژوهش شناسایی اطلاعات زمینه‌ای کاربرمدارانه تأثیرگذار بر سیستم توصیه گر مقالات علمی بوده است. نتایج نشان می‌دهد هدف، سواد و مهارت‌های پیشین، وضعیت روحی روانی، انتظارات و تصورات، شبکه شغلی و اجتماعی در طراحی سیستم‌های تو صیه گر مقالات علمی در حوزه علوم پزشکی عوامل تأثیرگذار هستند. درباره کاربرد، طراحی و پیاده‌سازی «سیستم‌های تو صیه گر مقالات علمی» پژوهش‌های فراوانی انجام شده است اما به نظر می‌رسد در تحقیقاتی که با هدف طراحی و توسعه سیستم‌های مبتنی بر زمینه انجام شده است، عوامل زمینه‌ای با نگاهی کلی، در این سیستم‌ها بررسی شده است و پژوهش گران‌هنوز تصویر روشنی از کلیه عوامل زمینه‌ای تأثیرگذار بر طراحی و ساخت سیستم‌های تو صیه گر مقالات علمی ندارند. از این‌رو، پژوهش حاضر به طور مستقل به شنا‌سایی عمیق عوامل زمینه‌ای کاربرمدارانه پرداخته است تا از نتایج حاصل از آن در طراحی و ساخت این سیستم‌ها استفاده شود.

همان‌طور که در مقدمه نیز بیان شد، بیشتر محققان یک یا دو عامل را به عنوان عوامل تأثیرگذار برای بازیابی مقالات مرتبط در نظر گرفته و سپس آنها را پیاده سازی و آزمایش کرده‌اند و اغلب ادعایی کنند که استفاده از زمینه در سیستم‌های تو صیه گر به تولید پیشنهادهای مرتبطتر به کاربران منجر می‌شود؛ اما تاکنون پژوهشی وجود ندارد که از تمامی عوامل زمینه‌ای

شده‌ای نتیجه‌گیری می‌کنند. هر چقدر که سیستم پیچیده‌تر باشد، پیاده‌سازی این قوانین نیز پیچیده‌تر است. برای مثال، استنتاج کننده با چه قوانینی و یا داده‌هایی نتیجه‌گیری می‌کند که کاربر در بستر تحقیق علمی در موقعیت پیش از جستجو قرار دارد و یا دانش پیش زمینه آن (سواد موضوعی) در سطح مهارت است؟ و یا از چه داده‌هایی می‌تواند دیگر عوامل زمینه‌ای تأثیرگذار در پیشنهادهایی به کاربر را تشخیص دهد؟ آنچه که استنتاج کننده نتیجه‌گیری می‌کند در قالب فهرستی از پیشنهادها، به لایه بعدی یعنی لایه کاربری فرستاده می‌شود.

تمام عملیات پیشنهاد دهی از تولید پیشنهاد تا ارائه آن به کاربر، در این لایه انجام می‌شود، بدین گونه که موتور تو صیه گر اطلاعات استنتاج شده توسط موتور استنتاج کننده را به سازنده پرسش می‌فرستد و بر اساس اطلاعات استنتاج شده پرسشی برای جستجوی متناسب با نیاز کاربر می‌سازد و به پایگاه داده مقالات می‌فرستد و نتیجه جستجو در پایگاه داده پس از پردازش نهایی از طریق موتور تو صیه گر به لایه کاربری فرستاده می‌شود.

در لایه رابط کاربری، رابط کاربری طراحی می‌شود و توسط آن کاربر فهرستی از مقالات را دریافت می‌کند و ممکن است بازخورد خود را نسبت به مقالات دریافتی با دادن امتیاز به مقالات به سیستم منتقل کند. این لایه با دو پایگاه داده زمینه‌ای و مقالات در ارتباط است. به گونه‌ای که اگر تغییری در اطلاعات لایه زمینه‌ای ایجاد شود که مستقیماً با کاربر در ارتباط باشد، به پایگاه داده زمینه‌ای و مقالات منتقل می‌شود تا برای ایجاد پیشنهاد‌ها در مراحل بعد برای کاربر در نظر گرفته شود. برای مثال، اگر کاربری به مقاله‌ای رتبه بالا بدهد و یا مقاله‌ای را که دانلود کنند، به این منظور که آن مقاله از نظر کاربر مقاله‌ای مورد توجه است، سیستم برای ایجاد پیشنهاد یا توصیه مقاله در دفعات بعد نیاز به این اطلاعات دارد، از این‌رو، اطلاعات مرتبط به این مقاله در پایگاه داده ذخیره می‌شود. اگر موقعیت کاربر از نظر اطلاعات زمینه‌ای نیز تغییر کنند، این اطلاعات به پایگاه داده‌های زمینه‌ای منتقل می‌شود

زهره دهقانی چم پیری و همکاران

اطلاعاتی. این مسئله خود مؤید آن است که بررسی‌ها در رویکردهای کیفی به صورت عمیق انجام می‌شود. نکته قابل توجه در این پژوهش آن است که در تحلیل داده‌ها هیچ کدی مبنی بر اهمیت عوامل زمینه‌ای مکانی و زمانی در پیشنهاددهی به کاربر در بستر پژوهش علمی یافت نشد. مطالعات دیگری در این زمینه انجام شده است که آنها نیز تاکید می‌کنند در سیستم‌های توصیه گر مقالات علمی عوامل زمینه‌ای مکانی و زمانی اهمیت چندانی ندارد؛ برای مثال، مهم نیست که مکان کاربر چیست و این عامل تاثیری در پیشنهاددهی مقالات علمی ندارد.^[۳۰-۳۱] اما باید دانست که عوامل مکانی و زمانی در سیستم‌های توصیه گر در کتابخانه‌های رقومی یا پیشنهاد کتاب به کاربران، نقشی تعیین کننده دارد. همان گونه که چن و همکاران در پژوهش خود اشاره کرده‌اند، با توجه به شرایط مکانی و زمانی می‌توان کتاب‌های شخصی شده خوبی را به کاربران پیشنهاد داد.^[۳۲] برای مثال، اگر کاربری در کشور ایتالیا باشد شاید پیشنهاد کتابی در مورد دستور پخت غذاهای ایتالیایی یا مکان‌های گردشگردی در ایتالیا و یا حتی تاریخ ایتالیا مفید باشد اما برای پژوهش مقاله، مکان کاربر عامل تاثیرگذاری نیست و برای پژوهش گری که بر موضوعی خاص کار می‌کند فرقی ندارد که از نظر مکانی کجا باشد.^[۳۳-۳۴] در حالی که در سایر هدف اصلی این پژوهش شناسایی عوامل زمینه‌ای بوده است؛ بنابراین، چگونگی تأثیرات این عوامل در پیشنهاددهی و هم‌چنین ارتباطات بین آنها در این پژوهش مدنظر بوده است. البته بر اساس داده‌های گردآوری شده، برخی از این ارتباطات شرح داده شدند، اما نیاز به بررسی‌های جداگانه در این حوزه هم چنان، وجود دارد. برای مثال، رشته کاربر بر چه جنبه‌هایی از پیشنهاددهی منابع علمی به کاربر تاثیرگذار است. در مورد سایر عوامل نیز این مسئله نیاز به بررسی و پژوهش بیشتری دارد.

تأثیرگذار استفاده کرده باشد و این امر می‌تواند دو دلیل عمدی داشته باشد؛ اول آن که مطالعات اندکی در حوزه عوامل زمینه‌ای تاثیرگذار بر سیستم‌های توصیه گر انجام شده است و دوم آن که استفاده نادرست و بدون فهم دقیق عوامل زمینه‌ای می‌تواند منجر به پیچیدگی در طراحی سیستم‌های توصیه گر شود.

در معماری ارائه شده، عملیات هر لایه به صورت مستقل انجام می‌شود و همین ویژگی از وابستگی لایه‌ها به هم‌دیگر می‌کاهد. برای مثال اگر در لایه استنتاج یا موتور توصیه گر مشکلی وجود داشته باشد، این مشکل فقط در سطح همان لایه بررسی می‌شود و یا اگر بخواهیم فناوری مورد استفاده در لایه ای را توسعه دهیم، نیاز به تغییر در هیچ یک از لایه‌های دیگر نیست. معماری لایه ای انتخاب بسیار متأثر از برنامه‌های کاربردی وب است. ایجاد لایه ای جدید بنام لایه استنتاج، از مزیت‌های دیگر این مدل است. لایه استنتاج در این پژوهش است که بر مبنای عوامل زمینه‌ای تاثیرگذار طراحی شده است. همان طور که می‌دانیم، زمینه‌ها در طول زمان و در طی عملیات مختلف جستجو ممکن است تغییر کنند. برای مثال، اگر اموز دانش پیشین کاربری در مورد موضوع الف در سطح ابتدایی است، ممکن است دانش پیشین او فردا تغییر کند؛ به همین دلیل گفته می‌شود زمینه‌ها ویژگی پویا دارند. این مدل به گونه‌ای طراحی شده است که موتور توصیه گر با گرفتن بازخورد از کاربر می‌تواند مقالات مرتبط تری را به کاربر ارائه کند حتی اگر زمینه‌های او تغییر کرده باشند. استفاده از رویکرد کیفی، نقطه تمایز این پژوهش با دیگر پژوهش‌های انجام شده در این حوزه بوده است. به کارگیری این رویکرد در پژوهش حاضر از دو جنبه قابل توجه است؛ نخست آن که به کارگیری روش‌های خاص تحلیل داده‌ها در این رویکرد، به شناسایی عوامل تاثیرگذار منجر شد که معماری پیشنهادی برای به کارگیری زمینه‌ها در سیستم‌های توصیه گر نیز بر مبنای آن طراحی شده است و دوم آنکه می‌توان با نگرشی دیگر به داده‌های به دست آمده در این پژوهش، از آنها استفاده مجدد کرد. برای مثال، بررسی عوامل تاثیرگذار در رفتار اطلاع‌یابی کاربران در استفاده از پایگاه‌های

References

1. Adomavicius G, Tuzhilin A. Context-Aware Recommender Systems. "Context-aware recommender systems." In *Recommender systems handbook*, Springer US. 2011, 217-253.
2. Adomavicius G, Sankaranarayanan R, Sen S, Tuzhilin A. Incorporating contextual information in recommender systems using a multidimensional approach. *ACM Transactions on Information Systems (TOIS)* 2005;23(1):103-45.
3. Panniello U, Gorgoglione M. Incorporating context into recommender systems: an empirical comparison of context-based approaches. *Electronic Commerce Research* 2012;12(1):1-30.
4. Panniello U, Gorgoglione M, editors. *Context-Aware Recommender Systems: A Comparison Of Three Approaches*. DART@ AI* IA; 2011.
5. Zheng Y, Mobasher B, Burke R. Context Recommendation Using Multi-Label Classification. In *Web Intelligence (WI) and Intelligent Agent Technologies (IAT)*, 2014 IEEE/WIC/ACM International Joint Conferences on 2014 Aug 11, 2: 288-295.
6. Baltrunas L, Ludwig B, Peer S, Ricci F. Context relevance assessment and exploitation in mobile recommender systems. *Personal and Ubiquitous Computing*. 2012;16(5):507-26.
7. Hariri N, Mobasher B, Burke R, editors. *Context adaptation in interactive recommender systems*. Proceedings of the 8th ACM Conference on Recommender systems; 2014: ACM.

در پایان نیز یادآور می شود که در آینده اعتبار معماری پیشنهاد شده در این پژوهش باید با طراحی سیستم سنجیده شود؛ باز این رو، پیاده نکردن معماری پیشنهاد شده، محدودیت این پژوهش محسوب می شود.

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی شماره ۲۹۲۰۹۷ مصوب ۹۲/۵/۶ دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، تحت عنوان "بررسی نیازهای اطلاعاتی کاربران برای طراحی مژول سیستم توصیه‌گر در نرم افزار کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی اصفهان" می باشد.

- 8.Liu L, Lecue F, Mehandjiev N, Xu L, editors. Using context similarity for service recommendation. Semantic Computing (ICSC), 2010 IEEE Fourth International Conference on; 2010: IEEE.
- 9.Odić A, Tkalčić M, Tasić JF, Košir A. Predicting and detecting the relevant contextual information in a movie-recommender system. Interacting with Computers 2013;iws003.
- 10.Schilit B, Adams N, Want R, editors. Context-aware computing applications. Mobile Computing Systems and Applications, 1994 WMCSA 1994 First Workshop on; 1994: IEEE.
- 11.Shahamiri ZDCSSBSSR. The Role of Context for Recommendations in Digital Libraries. International Journal of Social Science and Humanity 2015;5(11).
- 12.Dey AK. Understanding and using context. Personal and Ubiquitous Computing 2001;5(1):4-7.
- 13.Panniello U, Gorgoglione M, Tuzhilin A. In CARSWe Trust: How Context-Aware Recommendations Affect Customers' Trust And Other Business Performance Measures Of Recommender Systems. InProceedings of the fifth ACM conference on Recommender systems 2011 Oct 23, pp. 85-92.
- 14.De Nart D, Tasso C. A personalized concept-driven recommender system for scientific libraries. Procedia Computer Science 2014;38:84-91.
- 15.Champiri ZD, Shahamiri SR, Salim SSB. A systematic review of scholar context-aware recommender systems. Expert Systems with Applications 2015;42(3):1743-58.
- 16.Amini B, Ibrahim R, Othman MS, Rastegari H, editors. Incorporating scholar's background knowledge into recommender system for digital libraries. Software Engineering (MySEC), 2011 5th Malaysian Conference in; 2011: IEEE.
- 17.Konstan JA, Kapoor N, McNee SM, Butler JT, editors. Techlens: Exploring the use of recommenders to support users of digital libraries. CNI fall task force meeting project briefing Coalition for networked information Phoenix, AZ; 2005.
- 18.Mcnee SM. Meeting user information needs in recommender systems: Proquest; 2006.
- 19.McNee SM, Riedl J, Konstan JA, editors. Making recommendations better: an analytic model for human-recommender interaction. CHI'06 extended abstracts on Human factors in computing systems; 2006: ACM.
- 20.Franke M, Geyer-Schulz A, Neumann AW. Recommender services in scientific digital libraries. Multimedia Services in Intelligent Environments: Springer; 2008. p. 377-417.
- 21.Li Q-C, Dong Z-H, Li T, editors. Research of information recommendation system based on reading behavior. Machine Learning and Cybernetics, 2008 International Conference on; 2008: IEEE.
- 22.Gipp B, Beel J, Hentschel C, editors. Scienstein: A research paper recommender system. International Conference on Emerging Trends in Computing; 2009.

- 23.Beel J, Langer S, Genzmehr M, Gipp B, Breitinger C, Nürnberg A. Research paper recommender system evaluation. 2013;15-22.
- 24.Beel J, Langer S. A Comparison of Offline Evaluations, Online Evaluations, and User Studies in the Context of Research Paper Recommender Systems. Under Review Pre-print available at <http://www.docear.org/publications>. 2014.
- 25.Beel J, Breitinger C, Langer S, Lommatzsch A, Gipp B. Towards reproducibility in recommender-systems research. *User Modeling and User-Adapted Interaction* 2016;26(1):69-101.
- 26.Tejeda-Lorente A, Porcel C, Bernabe-Moreno J, Herrera-Viedma E. REFORE: A recommender system for researchers based on bibliometrics. *Applied Soft Computing* 2015;30:778-91.
- 27.Bazire M, Brézillon P. Understanding context before using it. *Modeling and using context*: Springer; 2005. p. 29-40.
- 28.Strauss A, Corbin J. *Basics of qualitative research*: Newbury Park, CA: Sage; 1990.
- 29.Urquhart C, Lehmann H, Myers MD. Putting the 'theory'back into grounded theory: guidelines for grounded theory studies in information systems. *Information Systems Journal* 2010;20(4):357-81.
30. Champiri ZD, Shahamiri SR, Salim SSB. A systematic review of scholar context-aware recommender systems. *Expert Systems with Applications* 2015;42(3):1743-58.
31. Champiri ZD, Shahamiri SR, Salim SSB. The role of context for recommendations in digital libraries. *International Journal of Social Science and Humanity* 2015;5(11).
32. Chen C-M, Yang Y-C. An intelligent mobile location-aware book recommendation system with map-based guidance that enhances problem-based learning in libraries. *Advances in Neural Network Research and Applications*: Springer; 2010. p. 853-60.
33. Yang S-T, Hung M-C. A model for book inquiry history analysis and book-acquisition recommendation of libraries. *Library Collections, Acquisitions, and Technical Services*. 2012;36(3):127-42.
34. Wang C-Y, Wei F-H, Chao P-Y, Chen G-D, editors. *Extending e-books with contextual knowledge recommenders by analyzing personal portfolio and annotation to help learners solve problems in time*. *Advanced Learning Technologies*, 2004 Proceedings IEEE International Conference on; 2004: IEEE.
35. Abowd GD, Dey AK, Brown PJ, Davies N, Smith M, Steggles P, editors. *Towards a better understanding of context and context-awareness. Handheld and ubiquitous computing*; 1999: Springer.

An Architecture for Scholarly Recommender System Based on Identified Contextual Information in Medical Sciences

Dehghani Champiri Z¹/ Saeedbakhsh S²

Abstract

Introduction: Today, researchers prefer to have most of their required information at their fingertips. Scholarly or research paper recommender systems are intelligent systems that aim to recommend the most appropriate scientific papers or resources based on users' needs. Past studies have shown that contextual information such as users', system' and environment' contexts influence the quality of recommendations. Therefore, the goal of this research is to identify effective user-oriented contextual information which influences the process of recommendation to scholars in medical area and then to present an architecture to design and develop an scholarly recommender system.

Methods: Semi-structured interviews were carried out with 50 medical science professors and PhD studies in order to identify contextual information. Data resulted from interviews were analyzed in three stages using open coding, followed by axial and selective coding, developed in the Grounded Theory methodology. Then, contextual information has been exploited for a multi-layer architecture in design of a scholarly recommender system.

Results: The results of our data analysis showed that scholars' attributes such as purposes, literacy, skills, mental status, suppositions and assumptions, occupational condition, and social status are among the most influential factors which should be considered in designing a scholarly recommender system. Finally, based on the findings, we designed a multilayer system.

Conclusion: Exploitation of contextual information in intelligent systems such as recommender systems and search engines leads to a better interaction between users and systems; therefore, the results of this study can be beneficial for designing other systems in this area.

Keywords: Scholarly Recommender System, Research Paper Recommender System, Context, Context Aware, Medical Science, Architecture

---

• Received: 24/Jan/2017 • Modified: 02/Jan/2018 • Accepted: 30/Jan/2018

---

1. Faculty of Management & Medical Informatics, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran
2. Faculty of Management & Medical Informatics, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran, Corresponding Author (saeedbakhsh@mui.ac.ir)